

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту**

**Фінансовий стан підприємства,
напрямки його поліпшення**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконав: студент 4 курсу, групи 472,
денної форми навчання,
спеціальності 072 “Фінанси, банківська
справа та страхування”
Чорней Назар Олександрович_____

Керівник: доцент кафедри фінансів і
кредиту
Марусяк Наталія
Леонідівна_____

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № 15 від 30 травня 2023 р.
Зав. кафедрою _____ проф. Нікіфоров П.О.*

Чернівці – 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Теоретичні аспекти фінансового стану підприємства	7
1.1. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства	7
1.2. Оцінка фінансового стану підприємства та її основні показники	11
Розділ 2. Оцінка фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	18
2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства	18
2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства	25
2.3. Оцінка ефективності діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	29
Розділ 3. Напрями поліпшення фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод»	34
3.1. Заходи забезпечення стійкого фінансового стану товариства	34
3.2. Моніторинг фінансового стану підприємства для забезпечення його стійкого розвитку	37
Висновки	44
Список використаних джерел	49
Додатки	

ВСТУП

Фінанси - економічна категорія, яка відображає економічні відносини в процесі формування і використання фінансових ресурсів. Фінанси підприємства - система грошових відносин, пов'язана з формуванням основного і оборотного капіталу, фінансових ресурсів, їх розподілом і використанням. Щоб вижити в умовах ринкової економіки і не допустити банкрутства підприємства, потрібно добре знати, як управляти фінансами, яка повинна бути структура капіталу за складом і джерелами, яку долю повинен мати власний капітал, а яку - позиковий. Одна з найважливіших умов успішного управління підприємством - аналіз і системне вивчення фінансового стану підприємства і факторів, що на нього впливають, прогнозування рівня прибутковості капіталу підприємства. Виходячи з цього, фінансова діяльність підприємства, перш за все, має бути спрямована на формування фінансових ресурсів для розвитку, з метою забезпечення зростання рентабельності, інвестиційної привабливості, тобто на поліпшення фінансового стану підприємства. Тому в сучасних умовах виникла потреба в правильному визначенні та оцінці реального фінансового стану підприємства, так як це має величезне значення не тільки для самих суб'єктів господарювання, але і для багатьох акціонерів, особливо майбутніх інвесторів.

Питанням визначення сутнісних характеристик фінансового стану підприємства займалися такі вчені, як І. О. Бланк [4], М. Я. Дем'яненко [8], Л. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко [10], М. Я. Коробов [18], А. М. Поддєрьогін [40], Г. В. Савицька [34], Л. В. Чупіс [44] та ін. Визначення суті фінансового стану та рекомендації щодо його оцінки розглядаються також у нормативних джерелах [25,26,27]. Аналізуючи публікації за даною темою, слід відзначити значне збільшення їх чисельності в останні роки, що говорить про надзвичайну актуальність теми, яка обрана для дослідження.

Віддаючи належне науковим дослідженням з даної тематики, слід вказати на відсутність єдиного тлумачення сутності фінансового стану

підприємства Також залишається малодослідженим аспект визначення сутності фінансового стану підприємства саме з позицій фінансового управління підприємством, чим також зумовлена актуальність даного дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи бакалаврського рівня вищої освіти є дослідження теоретичних та практичних аспектів оцінки фінансового стану підприємства та визначення напрямів його поліпшення.

Досягнення мети зумовило вирішення наступних **завдань**:

- вивчення сутнісних характеристики фінансового стану підприємства;
- дослідження показників оцінки фінансового стану підприємства;
- оцінка фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод»,
- визначення напрямів поліпшення фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є фінансовий стан ТДВ «Чернівецький хімічний завод». **Предметом** дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти оцінки фінансового стану товариства.

Методологічною основою роботи стали ґрунтовні положення теорії корпоративних фінансів, фінансового аналізу, наукові праці українських та зарубіжних учених з питань оцінки фінансового стану підприємства.

Для досягнення поставленої мети, у кваліфікаційній роботі було використано сукупність сучасних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що включає метод структурно-логічного аналізу; методи аналізу та узагальнення; методи порівняльного аналізу, середніх величин, коефіцієнтний, структурний аналіз і групування; вертикальний та горизонтальний аналіз; графічний метод; абстрактно-логічний метод.

Інформаційну базу дослідження становлять правові і нормативно-правові акти Верховної Ради України; фінансова звітність підприємства; підручники, посібники і монографії та інші праці вітчизняних і зарубіжних учених-фінансистів з фінансів підприємств, фінансового аналізу та фінансового менеджменту.

Структура та обсяг роботи. Основна частина кваліфікаційної роботи містить вступ, три розділи, висновки. Результати кваліфікаційної роботи викладені на 47 сторінках, список використаних джерел становить 50 найменувань. Робота містить 11 таблиць, 10 рисунків та 5 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства

Ключовою характеристикою діяльності підприємств, що працюють у сучасних умовах є їх фінансовий стан, а його постійна оцінка – це запорука стійкості та успіху підприємств. Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Тому на нього впливають успіхи та невдачі всіх видів діяльності підприємства. Насамперед на фінансовий стан будь-якого підприємства позитивно впливає безперервний випуск і реалізація високоякісної продукції. Достовірна й своєчасна оцінка фінансового стану підприємств є запорукою прийняття ефективних фінансових рішень, що спрямовані на зниження витрат фінансових ресурсів, зростання прибутку та підвищення ринкової ціни підприємства. «Користувачами інформації про фінансовий стан підприємства передусім є власники підприємства, інвестори, банківські установи, партнери по бізнесу, професійні учасники ринку цінних паперів, працівники податкової служби, страхові компанії та інші учасники економічних відносин» [31].

В сучасних економічних дослідженнях немає єдиної думки щодо тлумачення поняття «фінансовий стан підприємства», його сутнісних характеристик, складових і видів. Деякі науковці виділяють крім поняття «фінансовий стан підприємства» такі поняття, як «економічний стан підприємства» та «фінансово-економічний стан». Основною відмінною ознакою, що розмежовує сутність цих трактувань, є розмежування економічної діяльності підприємства, яка включає всі види діяльності на підприємстві та фінансової діяльності, що відповідає безпосередньо за зміни й розміру капіталу підприємства.

Саме поняття «фінансовий стан» має різні трактування в наукових працях і діючих нині нормативних джерелах в Україні. У Методиці

інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій № 22 від 23.02.1998 р., що розроблена Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій, наведено наступне тлумачення фінансового стану підприємства, зокрема: «Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів» [32]. «У Положенні про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затвердженим Наказом МФУ та ФДМУ від 26.01.2001 р. № 49/121, фінансовий стан підприємства визначається як сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні можливості підприємства» [33]. У методичних рекомендаціях щодо аналізу фінансово-господарського стану підприємств або організацій ДПАУ (лист № 759/10/20-2117 від 27.01.1998 р.) зазначається, що «фінансове положення (стан) є комплексним поняттям і відображає рейтинг підприємства на фінансовому ринку, його кредито- і податкоспроможність характеризується системою показників, які визначають на конкретну дату» [25].

Перерахуємо трактування категорії «фінансовий стан» різними вченими-економістами.

У навчальному посібнику Поддєрьогіна А. М. відмічається, що «фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів» [40].

Автор Дем'яненко М. Я. у фінансовому словнику дає таке уточнююче тлумачення: «Фінансовий стан – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації

всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективно фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу» [8]

За фінансовим словником Л. Г. Загородного, Г. Л. Вознюка, Т. С. Смовженко: «фінансовий стан — це стан економічного суб'єкта, що характеризується наявністю в нього фінансових ресурсів, забезпеченістю коштами, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та життя, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами» [8].

Коробов М. Я. в рамках фінансово-економічного аналізу діяльності підприємств визначає, що «фінансовий стан підприємства – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності. Фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Це характеристика діяльності підприємства, в якій, як у дзеркалі, у вартісній формі відображені загальні результати роботи підприємства, в тому числі й роботи з управління фінансовими ресурсами» [18].

Як систему показників визначає фінансовий стан підприємства Савицька Г. В., зокрема, вона зазначає, що він «характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність на фіксований момент часу» [34].

Розглянувши різні погляди, вчених-економістів, можемо виділити такі сутнісні характеристики категорії «фінансовий стан підприємства», рис. 1.1.

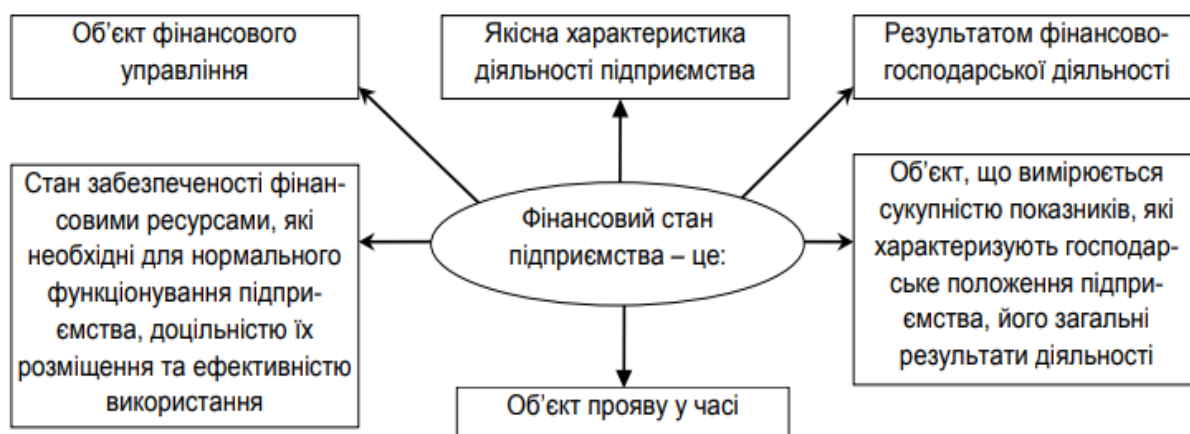

Рис.1.1. Основні характеристики категорії «фінансовий стан підприємства»

Проаналізувавши поняття «фінансовий стан підприємства» в наукових економічних працях можна виділити такі сутнісні характеристики поняття фінансового стану підприємства:

- є якісною характеристикою діяльності підприємства,
- є об'єктом фінансового управління підприємства
- є результатом фінансово-господарської діяльності підприємства,
- відображає стан забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідними для функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективність використання;
- вимірюється комплексом показників, які характеризують результати діяльності підприємства на певний момент часу і визначає його перспективи розвитку у майбутньому.

Фінансовий стан підприємства залежить від багатьох чинників, які можна класифікувати як залежні (внутрішні) і не залежні (зовнішні) від діяльності самого підприємства. До внутрішніх факторів, в першу чергу можна віднести здатність керівників підприємства та його менеджерів ефективно управляти підприємством забезпечуючи раціональне використання всіх ресурсів, випуск конкурентоспроможної продукції та на цій основі стійкий фінансовий стан. Зовнішні фактори залежать в основному від економічної

політики держави: фінансово-кредитної, податкової, амортизаційної, протекціоністської та зовнішньоекономічної. Вона в кінцевому підсумку створює сприятливі або негативні економічні умови господарювання. Фінансово стійке підприємство здатне розвиватися в умовах змінного внутрішнього та зовнішнього середовища.

Щоб повною мірою сформулювати сутність поняття «фінансовий стан», варто дослідити складові, що його характеризують. А. М. Поддєрьогін у своєму підручнику розглядає сукупність основних показників: «ліквідність, платоспроможність, прибутковість, кредитоспроможність, фінансову стійкість і стабільність, рентабельність, ділову активність, майновий стан підприємства й оцінку акціонерного капіталу» [40].

За нестабільності зовнішнього середовища в умовах ринкової конкуренції для забезпечення стабільного фінансового стану потрібно вдосконалювати фінансовий менеджмент за основними елементами фінансового стану, які є загально визнаними, зокрема: фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, прибутковість, рентабельність, ділова активність. Доцільно доповнити дані характеристики фінансового стану такими складовими, як: ефективність формування та використання майнового комплексу та структури капіталу, ймовірність банкрутства, рівень фінансового ризику та інвестиційної привабливості.

Також можна зустріти різні позиції науковців стосовно видів фінансового стану. Зокрема, є узагальнена позиція відносно різновидів фінансового стану підприємства, що передбачає виділення двох видів:

«1. Задовільний фінансовий стан – це ефективне використання ресурсів, можливість повністю й у належний термін відповісти за своїми зобов'язаннями; достатність власних засобів для уникнення високого ризику; гарантовані перспективи отримання прибутку.

2. Незадовільний фінансовий стан виражається в незадовільній платіжній готовності, у неефективному використанні ресурсів і розміщенні засобів виробництва, їх іммобілізації. Межею поганого фінансового стану

підприємства є стан банкрутства, тобто нездатність підприємства відповісти за своїми зобов'язаннями» [20].

Але досить часто у науковій літературі представлена позиція, відповідно до якої більшість учених виокремлюють чотири типи (рівні) фінансового стану. В основі визначення типу фінансової стійкості лежить багаторівнева схема покриття запасів, тобто виділяються такі різновиди фінансового стану: «1) абсолютною фінансова стійкість вважаються тоді, коли власні оборотні кошти повністю забезпечують запаси й витрати; 2) нормально стійкий фінансовий стан – запаси й витрати забезпечуються сумою власних оборотних коштів і довгостроковими позичковими джерелами; 3) нестійкий фінансовий стан – запаси й витрати забезпечуються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових позичкових джерел і короткострокових кредитів і позичок, тобто за рахунок усіх основних джерел формування запасів і витрат; 4) кризовий фінансовий стан – запаси й витрати не забезпечуються джерелами їх формування, підприємство перебуває на межі банкрутства» [4]. Таким чином, фінансово стійким є підприємство, яке за рахунок власного капіталу здатне забезпечити запаси, не має невиправданої кредиторської заборгованості, вчасно розрахуватися за зобов'язаннями.

1.2. Оцінка фінансового стану та її основні показники

Оцінка фінансового стану передбачає визначення фінансової спроможності підприємства, є основою для розробки та реалізації заходів щодо швидкого підвищення платоспроможності та фінансової стійкості, сприяє знаходженню ефективних шляхів для ведення господарської діяльності та визначає тенденції розвитку підприємства, забезпечує прибутковість і зростання виробництва та допомагає у прийнятті управлінських рішень. Вона всебічно характеризує всю господарську діяльність підприємства, отже, не може використовувати лише один показник. Найважливішою рисою оцінки

фінансового стану є комплексність, тобто, існує різноманітність показників, що формують певний комплекс, за допомогою якого можна детально розглянути становище діяльності підприємства. Також ознакою оцінки фінансового стану підприємства є циклічність, так як вона аналізує минулу діяльність підприємства, стан на даний момент часу та подальшу діяльність та її розвиток. Отже, можна зробити висновок, що оцінка фінансового стану здійснюється за певний період, мінімальна кількість років не може бути менше трьох, а також за сукупністю показників, що характеризують економічні категорії, що зображені на рис. 1.2.

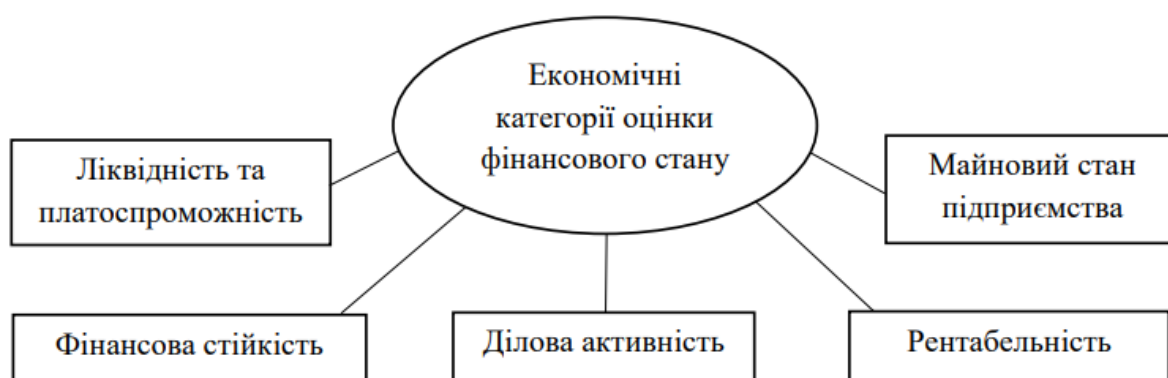

Рис. 1.2 Економічні категорії оцінки фінансового стану підприємства.

Оцінка фінансового стану підприємства здійснюється цілеспрямовано, за певними етапами, зокрема:

1. Використовуючи дані фінансовій звітності розраховуються значення показників всіх аналізованих періодів.
2. Розраховані показники порівнюють з нормативними значеннями.
3. Аналізують зміни значень кожного коефіцієнта та роблять висновки, де вказуються фактори, за яких відбулася зміна коефіцієнта.
4. Визначають статистичну характеристику зміни показника.
5. Знаходять чинники впливу на величину показника за досліджуваний період.

6. Після аналізу кожної підсистеми показників, враховуючи висновки, складають аналітичні записки, в яких наводиться детальна характеристика діяльності підприємства за кожним напрямом аналізу.

7. Виходячи із значень показників, які досліджувались, складають певний сценарій заходів для покращення їх стану.

8. Узагальнюється оцінка всієї системи показників, формується повна комплексна характеристика фінансового стану підприємства.

Для оцінки фінансового стану підприємства використовується система показників, що тим чи іншим чином характеризують здатність підприємства самостійно фінансувати свою діяльність і своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями. В загальному вигляді вони представлені на рис.1.3.

Рис. 1.3. Система показників фінансового стану підприємств.

Вся сукупність показників, які характеризують фінансовий стан підприємства, функціонує на двох рівнях – екзо- і ендогенному. Таким чином, ці показники мають внутрішній та зовнішній характер.

На екзогенному рівні система показників фінансового стану представлена прямими та непрямими фінансовими даними, які отримані у готовому вигляді безпосередньо із фінансової звітності або ж із відповідних спостережень.

На ендогенному рівні всі показники фінансового стану можуть бути пов'язані із станом фінансових ресурсів або ж з їх використанням.

У першому випадку, це показники, що характеризують стан фінансових ресурсів, а саме склад, структуру, співвідношення окремих груп ресурсів, а також їх достатність для забезпечення діяльності підприємства. Також до цієї групи відносяться також показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, що характеризують його фінансовий потенціал.

У другому випадку використання фінансових ресурсів характеризується товарообігом, грошовими потоками, загальними фінансовими результатами за видами діяльності, а також виробничою та фінансовою ефективністю та рентабельністю, включаючи оборотність ресурсів та швидкість їх руху.

Також дані показники можуть бути:

- інтенсивними,
- екстенсивними.

Інтенсивними є відносні показники, що мають вигляд спеціальних коефіцієнтів, які вимірюються у долях одиниці або відсотках. Екстенсивними є загальні абсолютні показники, що виражені у вартісній формі та характеризують обсяги та результати діяльності, склад та структуру ресурсів.

Групування основних розрахункових показників, що найчастіше використовуються для оцінки фінансового стану підприємства, в загальному вигляді представлена на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Відносні показники оцінки фінансового стану підприємства

Показники ліквідності та платоспроможності в значній мірі визначають тип фінансової стану підприємства. До основних показників даної групи відносяться коефіцієнти, що характеризують абсолютну, поточну та загальну ліквідність. Коефіцієнт, що характеризує абсолютну ліквідність

господарюючого суб'єкта, відображає здатність підприємства погашати свої зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів.

Коефіцієнт, що характеризує поточну ліквідність, є показником того, наскільки підприємство спроможне сплачувати свої зобов'язання своїми ж активами.

Величина коефіцієнта загальної ліквідності відображає здатність підприємства погашати короткострокові зобов'язання за допомогою оборотних активів.

Величина показників ліквідності при мобілізації коштів свідчить про те, наскільки підприємство залежне від запасів у випадку залучення ресурсів з метою забезпечення оплати зобов'язань короткострокового характеру.

До показників, які безпосередньо характеризують фінансову стійкість відносяться коефіцієнти автономії, фінансового ризику, забезпеченості запасів власним оборотним капіталом, маневреності.

Коефіцієнт автономії, що визначається відношенням власного капіталу до загального обсягу капіталу, характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства. Це означає, що чим більше його величина, тим менша залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансового ризику (лівереджу) дає уявлення про те, яке реальне співвідношення власного та позикового капіталу.

Коефіцієнт, що характеризує маневреність власного оборотного капіталу, свідчить про те, наскільки підприємство здатне підтримувати рівень власних оборотних активів і поповнювати їх за необхідності.

Коефіцієнт, що характеризує забезпеченість власним оборотним капіталом запасів, свідчить про достатність у підприємства власного капіталу для того, щоб фінансувати свою поточну діяльність.

Показники ділової активності характеризують рівень ефективності використання активів. До них відносять коефіцієнти оборотності активів, оборотних активів, запасів, готової продукції, дебіторської та кредиторської

заборгованості, власного капіталу тощо. Всі вони є показниками, що характеризують швидкість та тривалість обороту.

І остання група представлена різними показниками рентабельності, які характеризують ефективність різноманітних процесів. В основі їх розрахунку є співвідношення прибутку та авансованих витрат.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ

ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

2.1. Фінансово-економічна характеристика товариства

Хімічний завод в м. Чернівці заснований у 1924 році. У 1994 році на його базі створено Акціонерне Товариство Закритого Типу. Підприємство пройшло етап приватизації, налагодило співпрацю з іноземними європейськими партнерами. Це змінило можливості підприємства, хімічний завод отримав змогу випускати за замовленням біля 2024 кольорів та відтінків високоякісних емалей та фарб та 65 кольорів та відтінків тонучих лаків.

Слідкуючим етапом розвитку підприємства, що був у 2010 р., це зміна організаційно-правової форми підприємства із Закритого акціонерного товариства на ТДВ.

В нашій країні продукцією товариства користуються такі великі підприємства, як автозаводи у Борисполі, Запоріжжі, Львові, Кременчуці, Черкасах, Харкові, також Дніпродзержинський металургійний комбінат. Підприємство реалізує продукцію і на експорт. Хімічний завод має особисту торговельну мережу у Чернівецького регіоні, також реалізує продукцію через інтернет площадки.

Статутний (зареєстрований) капітал ТДВ «Чернівецький хімічний завод» функціонує у розмірі 1474 тис. грн. Капітал підприємства формується впродовж усього періоду його розвитку. Впродовж довготривалого періоду діяльності він значно поповнювався за рахунок власних джерел, зокрема нерозподіленого прибутку. Крім того товариство користувалося і використовує сьогодні позикові кошти, а саме кредити банку, та має поточну кредиторську заборгованість, що відображено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Капітал ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Показники	На кінець звітного року, тис. грн.			Відхилення за			
	2020р.	2021 р.	2022 р.	2021-2020 рр.		2022-2021 рр.	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Власний капітал	47645	53865	65733	6220	13,05	11868	22,03
Позиковий капітал	3462	4184	5882	722	20,85	1698	40,58
Всього	51111	58049	71615	6938	13,57	13566	23,37

Обсяг капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2021 р. зріс на 6938 тис. грн. (13,57%), у 2022 р. зростання було на рівні 13566 тис. грн. (23,37%). Переважно така тенденція відбувається за рахунок зростання власного капіталу. Розмір власного капіталу товариства у 2021 році зріс на 6220 тис. грн., а саме на 13,57%, у 2022 р. на 11868 тис. грн. (22,03%). Позиковий капітал також суттєво зростав, у 2021 р. - на 722 тис. грн., (20,85%), у 2022 р. - на 11868 тис. грн. (22,03%).

Структура джерел сформованого капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр. відображена на рис. 2.1.

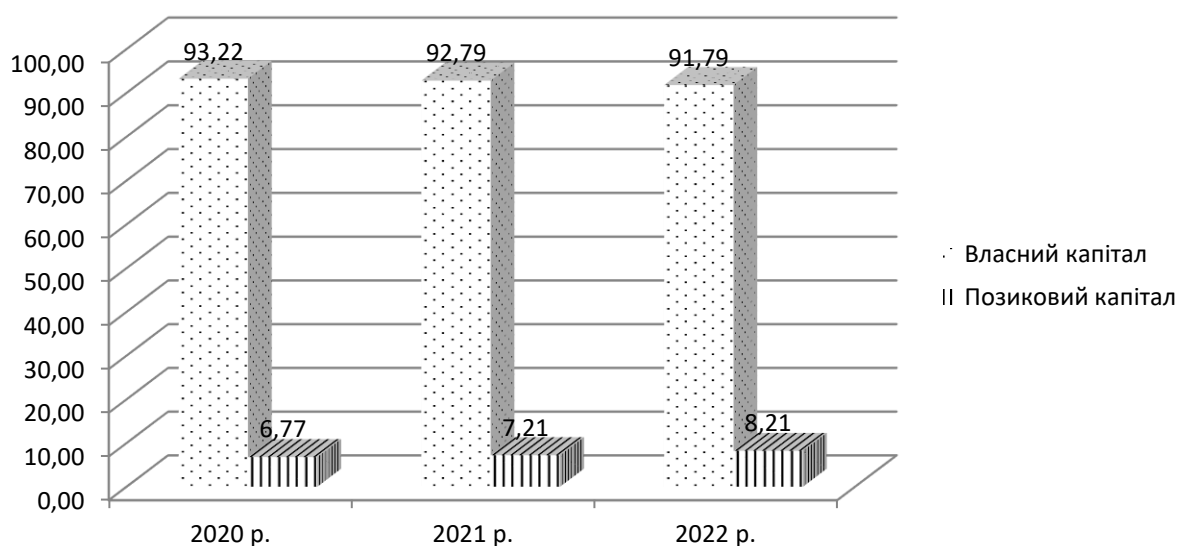

Рис. 2.1. Структура капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Впродовж 2020-2022 років структура джерел капіталу була стабільна і майже не змінювалася. На кінець 2020 р. власний капітал складав 93,22%, у 2021 р. його питома вага дорівнювала 92,79%, у 2023 р. зменшилася до 91,79%. В той же час величина власного капіталу зросла за три роки на 39,96%.

Питома вага позикового капіталу хімічного заводу з 6,77%, що була у 2020 р. зросла за 2021 р. до 7,21%, у 2022 р. вже дорівнювала 8,21%. За три роки позиковий капітал товариства зріс на 69,9 %. Зростання загальної вартості капіталу за 2020-2022 р. становило 40,12%.

Розглянемо детальніше склад, структуру та тенденцію змін капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Таблиця. 2.2.

Динаміка джерел фінансових ресурсів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Показники	На кінець звітного року, тис. грн.			Відхилення за			
				2021-2020 рр.		2022-2021 рр.	
	2020р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Власний капітал, в тому числі	47645	53865	65733	6220	13,05	11868	22,03
Статутний (Зареєстрований) капітал	1474	1474	1474	0	0	0	0
Резервний капітал	485	485	485	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	45686	51906	63774	6220	13,61	11868	22,86
Позиковий капітал, в тому числі	3382	4184	5882	802	23,71	1698	40,58
Цільове фінансування	84	0	0	-84	-100	0	0
Короткострокові кредити банків	500	0	1000	-500	-100	1000	100
Поточна кредиторська заборгованість за товари	583	1336	961	753	129,16	-375	-28,07
Інша поточна заборгованість	2299	2848	3921	549	23,88	1073	37,68

Власний капітал хімічного заводу має тенденцію постійного росту Це відбувається за рахунок зростанням нерозподіленого прибутку з 45686 тис. грн. у 2020 р. до 63774 тис. грн. у 2022 р. Величина зареєстрованого та резервного капіталу впродовж 2020-2022 рр. не змінювалася і становила 1474 тис. грн. і 485 тис. грн. відповідно.

У той же час, позиковий капітал, як ми бачимо, також зростає. У 2020 р. товариство отримало цільове фінансування у розмірі 84 тис. грн. У 2020 р. та у 2022 р. підприємство отримало кредити у сумі 500 тис. грн. та 1000 тис. грн. відповідно. Поточна кредиторська заборгованість товариства за товари роботи послуги у 2020 році дорівнювала 583 тис. грн., у 2021 році зросла вже до 1336 тис. грн., а у 2022 р. зменшилася до 961 тис. грн. Також впродовж 2020-2022 років має місце зростання інших видів поточної заборгованості, зокрема за розрахунками за виданими авансами, з бюджетом, зі страхування, з оплати праці, з учасниками. У складі поточних зобов'язань заводу є поточні забезпечення, величина яких постійно змінюється.

Структура джерел капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020-2022 рр. представлена на рис. 2.2

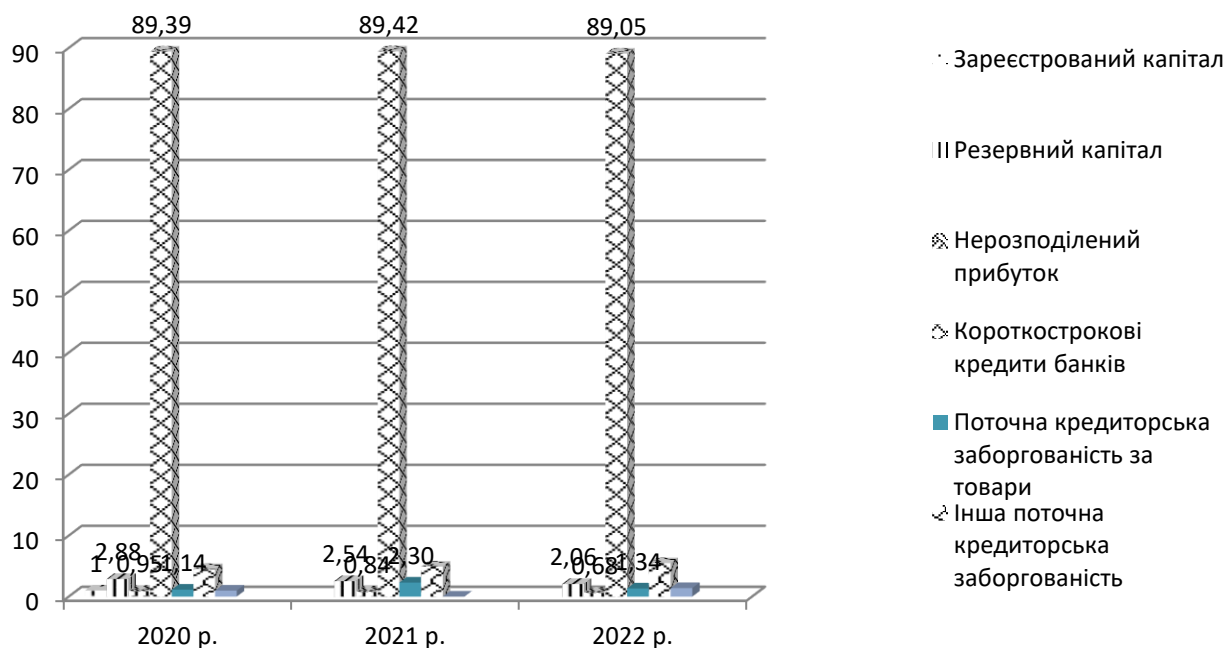

Рис. 2.2. Структура джерел капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Найбільша питома вага у 2020-2022 рр. у складі джерел формування капіталу належала нерозподіленому прибутку – 89 %.

За досліджуваний період зросла питома вага іншої поточної заборгованості з 4,5 % до 5,48%, питома вага поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги коливається в рамках 1,14-2,3%, короткострокових кредитів банку на кінець 2023 р. дорівнювала 1,4%.

Майно товариства з додатковою відповідальністю відображено формі 1 «Баланс» і складається з необоротних та оборотних активів. Проаналізуємо їх склад за 2020-2022 рр. у хімічного заводу, табл. 2.3

Таблиця 2.3

Склад і динаміка активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод»
за 2020 – 2022 рр.

Активи	На кінець звітного року, тис. грн.			Відхилення за			
				2021-2020 рр.		2022-2021 рр.	
	2020р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Необоротні активи	9378	11255	12689	1877	20,01	1434	12,74
Оборотні активи	41733	46794	58926	5061	12,13	12132	25,93
Всього	51111	58049	71615	6938	13,57	13566	23,37

Отже, активи підприємства як і його капітал зростають, у 2021 р. зросли на 13,57%, у 2022 р. зросли на 23,37%. Необоротні активи у 2020 р. дорівнювали 9378 тис. грн., і у 2021 р. у хімічного заводу вони збільшилися до 11255 тис. грн., у 2022 р. до 12689 тис. грн.

Необоротні активи підприємства переважно представляють основні засоби. Проаналізуємо показники їх стану. На рис. 2.3 відображено динаміка коефіцієнтів зносу та придатності. Коефіцієнт зносу у 2020-2022 рр. дорівнює 0,64, 0,67 та 0,61 відповідно. Тобто основні засоби зношені на кінець 2022 р. на 61%. Основні засоби підприємство мають такий рівень зносу внаслідок незначного оновлення основних засобів.

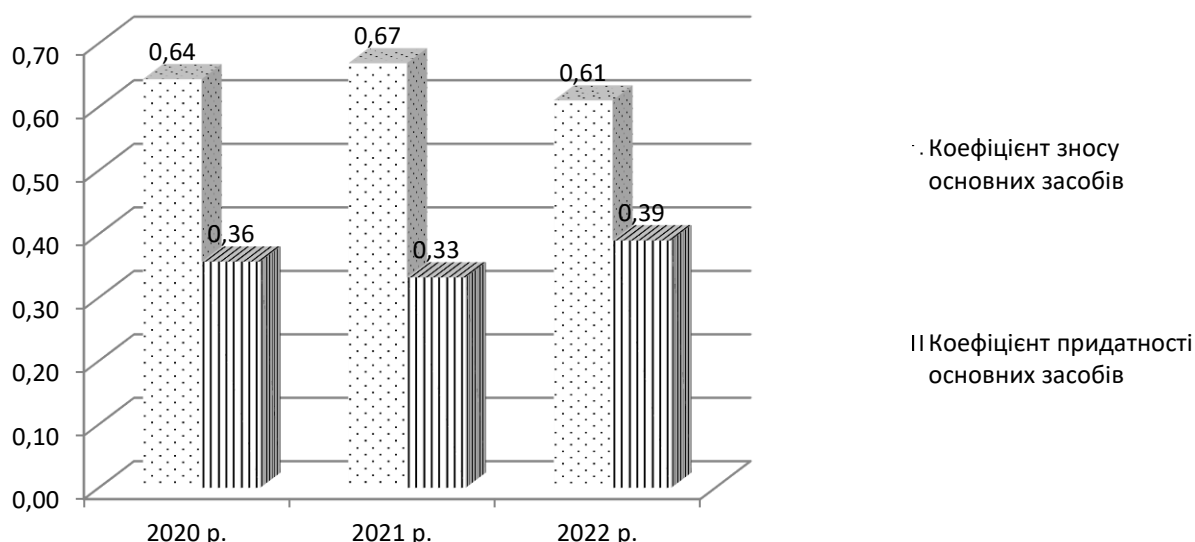

Рис. 2.3. Динаміка зносу та придатності основних засобів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Як ми бачимо у табл. 2.3. найбільша частка активів підприємства припадає на оборотні активи. У 2021 році вони зросли на 12,13%, у 2022 р. на 25,93 %.

Більш детально проаналізуємо склад та динаміку складових оборотних активів товариства з додатковою відповідальністю, табл. 2.4

Таблиця 2.4

Динаміка складу оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

Показники	На кінець звітнього року, тис. грн.			Відхилення за			
				2021-2020 рр.		2022-2021 рр.	
	2020р.	2021 р.	2022 р.	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Запаси	14854	14475	24389	-379	-2,55	9914	68,49
Дебіторська заборгованість за товари	4736	10331	1134	5595	118,14	-9197	-89,02
Дебіторська заборгованість за розрахунками	665	1923	2423	1258	189,17	500	26,00
Грошові кошти	21433	20007	30207	-1426	-6,65	10200	50,98
Інші оборотні активи	45	58	947	13	28,89	889	1532,76
Всього	41733	46794	58926	5061	12,13	12132	25,93

У складі оборотних активів хімічного заводу є запаси, дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, дебіторська заборгованість за розрахунками, інші оборотні активи та грошові кошти. Запаси (виробничі запаси, запаси незавершеного виробництва, запаси готової продукції, товари) у 2020 р. дорівнювали 14854 тис. грн., у 2021 р. незначно зменшилися до 14475 тис. грн., у 2022 р. зросли 24389 тис. грн. Дебіторська заборгованість за товари у 2020 р. становила 4736 тис. грн., у 2021 р. зросла до 10331 тис. грн. і у 2022 р. зменшилася до 1134 тис. грн. Величина дебіторської заборгованості за розрахунками у 2021 р. із 665 тис. грн. зросла до 1923 тис. грн., у 2022 р. до 2423 тис. грн. Залишок грошових коштів у 2020 р. був значним і дорівнював 21433 тис. грн., у 2021 році він зменшився до 20007 тис. грн. і у 2022 році він дорівнював 30207 тис. грн.

Структура оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр. представлена на рис. 2.4.

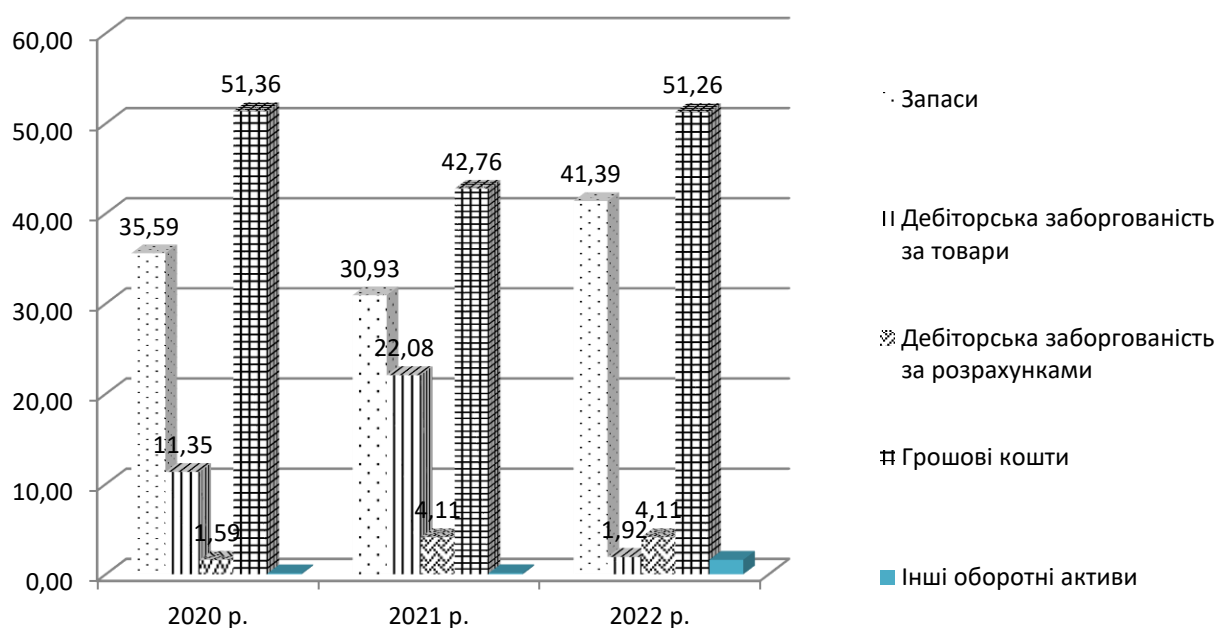

Рис. 2.4. Структура оборотних активів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020 – 2022 рр.

У 2020 році найбільша питома вага належить грошовим коштам – 51,36%, водночас запасам належить 35,59%, частка дебіторської заборгованості за товари дорівнювала 11,35%, дебіторської заборгованості за

розрахунками 1,59% від загальної вартості оборотних активів. У 2021 році структура оборотних активів хімічного заводу змінилася: частка запасів зменшилася до 30,93%, дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги зросла до 22,08%, дебіторської заборгованості за розрахунками зросла до 4,11%, питома вага грошових коштів збільшилася до 42,78%. У 2022 році структура оборотних активів виглядала таким чином: 41,39% займали запаси, 1,92% - дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, 4,11% дебіторська заборгованість за розрахунками та грошові кошти сягають розміру 51,26%.

2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства

Повноцінна оцінка фінансового стану підприємства не можлива без аналізу ліквідності та платоспроможності. Для моніторингу ліквідності, насамперед, варто здійснити аналіз ліквідності балансу. Для цього необхідно активи, згруповані за ступенем ліквідності зіставити із пасивами, згрупованими за термінами строковості. Групування за вказаними ознаками активів та пасивів окреслено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Групування активів та пасивів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» 2020 – 2022 рр. в рамках визначення ліквідності балансу

Активи	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Пасиви	2020р.	2021 р.	2022 р.
A1	21433	20007	30207	П1	2882	4184	4882
A2	5446	12312	3557	П2	500	0	1000
A3	14854	14475	25336	П3	84	0	0
A4	9378	11255	58926	П4	47645	53865	65733

Баланс підприємства вважається ліквідним якщо виконується наступні умови:

$$A1 \geq П1; A2 \geq П2; A3 \geq П3; A4 \leq П4$$

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» всі чотири умови ліквідності виконуються, тобто його баланс є абсолютно ліквідним впродовж 2020-2022 років дослідження, і є перспективи покращення ліквідності балансу у майбутньому.

Для більш повного аналізу платоспроможності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» розрахуємо коефіцієнти ліквідності за 2020 – 2022 рр. табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Коефіцієнти ліквідності та платоспроможності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020– 2022 рр.

Показники	Нормативне значення	На кінець року,			Відхилення (+,-) 2021- 2020 рр.	Відхилення (+,-) 2022-2021 рр.
		2020	2021	2022		
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2- 0,35	6,19	4,78	5,14	-1,41	0,35
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1-1,5	7,76	7,72	5,74	-0,04	-1,98
Коефіцієнт загального покриття	2-2,5	12,05	11,18	10,05	-0,87	-1,14

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є індикатором миттєвої платоспроможності підприємства. Нормальним для життєдіяльності підприємства вважається його значення на рівні 0,2-0,35. У товариства значення даного показника є високим. У 2020 р. він становив 6,19, у 2021 р. – 4,78, у 2022 рр. – 5,14. Тобто хімічний завод може в будь який момент погасити поточні зобов'язання. Значення такого показника, як коефіцієнт швидкої ліквідності також є високим: 7,76 – у 2020 р, 7,72 – у 2021 р., 5,74 – у 2022 р. Коефіцієнт покриття товариства, що характеризує загальну платоспроможність, у 2020 р. дорівнював 12,05, у 2021 р. зріс до 11,18 і у 2022 р. дорівнював 10,05, що є набагато вищим його нормативного значення. У

хімічного завод є платіжні можливості як на сьогоднішній день, так і перспективу за умови своєчасних розрахунків за дебіторською заборгованістю та подальшої реалізації товарів.

Повна оцінка фінансового стану підприємства не можлива без аналізу його фінансової стійкості. Оцінка фінансової стійкості здійснюється за двома напрямками. Перший передбачає визначення типу фінансової стійкості підприємства, другий - розрахунок відносних показників, які характеризують рівень фінансової стійкості підприємства. Методика визначення типу фінансової стійкості товариства з обмеженою відповідальністю відтворено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Методика визначення типу фінансової стійкості
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020 - 2022 рр.

№	Показники	На кінець 2020 р.	На кінець 2021 р.	На кінець 2022р.	Відхилення (+,-)	
					2021 до 2020 рр.	2022 до 2021 рр.
1	Оборотний капітал	41733	46794	58926	5061	12132
2	Поточні зобов'язання	3298	4184	5882	886	1698
3	Власний оборотний капітал (р. 1 - р. 2)	38435	42610	53044	4175	10434
4	Запаси	14854	14475	24389	0	0
5	Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу	23581	28135	28655	-379	9914
6	Короткострокові кредити банків	500	0	1000	4554	520
7	Основні джерела формування запасів	38935	42610	54044	0	0
8	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел формування запасів	24081	28135	29655	-500	1000
	Тип фінансової стійкості підприємства	Абсолютно стійкий фінансовий стан	Абсолютно стійкий фінансовий стан	Абсолютно стійкий фінансовий стан		

ТДВ «Чернівецький хімічний завод» в основному користується власними фінансовими ресурсами. Тому навіть за великого обсягу запасів, фінансова стійкість підприємства абсолютна. Тобто, розрахунки в представленій таблиці свідчать про великий обсяг власного оборотного капіталу, розмір якого забезпечує формування запасів. Можна констатувати, що тип фінансової стійкості ТОВ «Чернівецький хімічний завод» характеризується як абсолютностійкий впродовж 2020-2022 рр.

Другий напрям оцінки фінансової стійкості підприємства передбачає розрахунок наступних відносних показників, які характеризують структуру джерел капіталу тощо, табл. 2.8

Таблиця 2.8

Показники фінансової стійкості
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020 - 2022 рр.

№	Відносні показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-)	
					2021 до 2020 рр.	2022 до 2021 рр.
1	Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,93	0,93	0,92	0,00	-0,01
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,07	1,08	1,09	0,00	0,01
3	Коефіцієнт фінансової стабільності	13,76	12,87	11,18	-0,89	-1,70
4	Коефіцієнт фінансового ризику	0,07	0,08	0,09	0,01	0,01
5	Коефіцієнт мобільності	4,45	4,16	4,64	-0,29	0,49
6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,81	0,79	0,81	-0,02	0,02
7	Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом запасів	2,59	2,94	2,17	0,36	-0,77

Внаслідок переважання у складі джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» власного, розраховані показники фінансової стійкості засвідчують високій рівень фінансової стійкості. Зокрема, коефіцієнт

автономії дорівнює 0,92-0,93 впродовж 2020-2022 рр. І в свою чергу, коефіцієнт фінансової залежності має низьке значення 1,07-1,09. Коефіцієнт фінансової стабільності зменшується з 13,76 у 2020 р. до 11,18 у 2022 р. , хоча його значення є досить високе. Коефіцієнт фінансового ризику спостерігається на рівні 0,7-0,09.

Значення коефіцієнта мобільності хімічного заводу 4,16-4,64, тому що у структурі активів переважають оборотні активи. Коефіцієнт маневреності власного капіталу товариства є доволі високим 0,79-0,81.

У свою чергу, коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом запасів є високим, хоча у 2022 р. спостерігається зменшення до 2,17.

Таким чином, у ТДВ «Чернівецький хімічний завод» спостерігається така структура активів та пасивів, за якої забезпечується високий рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Таке ведення господарської діяльності, що сформовано впродовж тривалого періоду, можливо лише при сталому отриманні доходу від реалізації продукції та прибутковості.

2.3. Аналіз ефективності діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод»

Фінансовий стан також характеризується показниками ефективності діяльності підприємства, зокрема абсолютними показниками доходів, витрат та прибутку та відносними показниками рентабельності та швидкості оборотності капіталу. Насамперед зобразимо абсолютні показники за 2020-2022 рр. у таблиці 2.9

Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції заводу у 2021 р. збільшився на 22,34%, у 2022 р. вже зменшився на 9,87%. Собівартість реалізованої продукції товариства має схожу тенденцію як і зміни чистого доходу: у 2021 р. збільшилася на 28,88 %, у 2022 р. зменшилася на 14,59%. Валовий прибуток підприємства у 2021 р. зріс на 11,68%, у 2022 р. зменшився на 1%.

Товариство щороку отримує інші операційні доходи, які у 2021 р. зменшилися на 18,94%, а у 2022 р. зменшилися на 18,94%. Можна спостерігати зростання адміністративних витрат, у 2021 р. вони значно зросли, а саме на 24,67%. Хоча у 2022 р. зменшилися на 2,74%. Витрати на збут та інші операційні витрати у 2021 р. збільшувалися на 24,07%, та 29,47% відповідно, у 2022 р. зросли на 3,46% та 46,27% відповідно.

Таблиця 2.9

Фінансові результати

ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020-2022 рр.

Показники	2020р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення 2021-2020 рр. (+,-)		Відхилення 2022 -2021рр. (+,-)	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції	64645	79086	71279	14441	22,34	-7807	-9,87
Собівартість реалізованої продукції	40048	51615	44084	11567	28,88	-7531	-14,59
Валовий прибуток	24597	27471	27195	2874	11,68	-276	-1,00
Інші операційні доходи	9287	7528	16288	-1759	-18,94	8760	116,37
Адміністративні витрати	9731	12132	11800	2401	24,67	-332	-2,74
Витрати на збут	2891	3587	3711	696	24,07	124	3,46
Інші операційні витрати	5113	6620	9683	1507	29,47	3063	46,27
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	16149	12660	18289	-3489	-21,61	5629	44,46
Інші доходи	37	9	69	-28	-75,68	60	666,67
Фінансові витрати	71	40	53	-31	-43,66	13	32,50
Інші витрати	35	6	55	-29	-82,86	49	816,67
Прибуток(збиток) до оподаткування	16080	12623	18250	-3457	-21,50	5627	44,58
Чистий прибуток(збиток)	13182	10347	14963	-2835	-21,51	4616	44,61

Внаслідок змін доходів і витрат, прибуток від операційної діяльності у 2021 р. зменшився на 21,61%, у 2022 р. зріс на 44,46%%. Доля інших доходів та інших витрат у товариства незначна. Фінансові витрати у 2021 р.

зменшилися, так як у цьому році підприємство не використовувало кредити банків. У 2022 р. незначно зросли.

Отже, у 2021 р. внаслідок зростання таких показників, як собівартості продукції, адміністративних витрат та витрат на збут, інші операційних витрат, чистий прибуток товариства зменшився на 21,51%. Водночас у 2022 р. спостерігається інша тенденція, а саме зростання чистого прибутку на 44,61%.

На діаграмі більш наглядно представлена динаміка основних показників фінансової результативності ТДВ «Чернівецький хімічний завод», рис. 2.5.

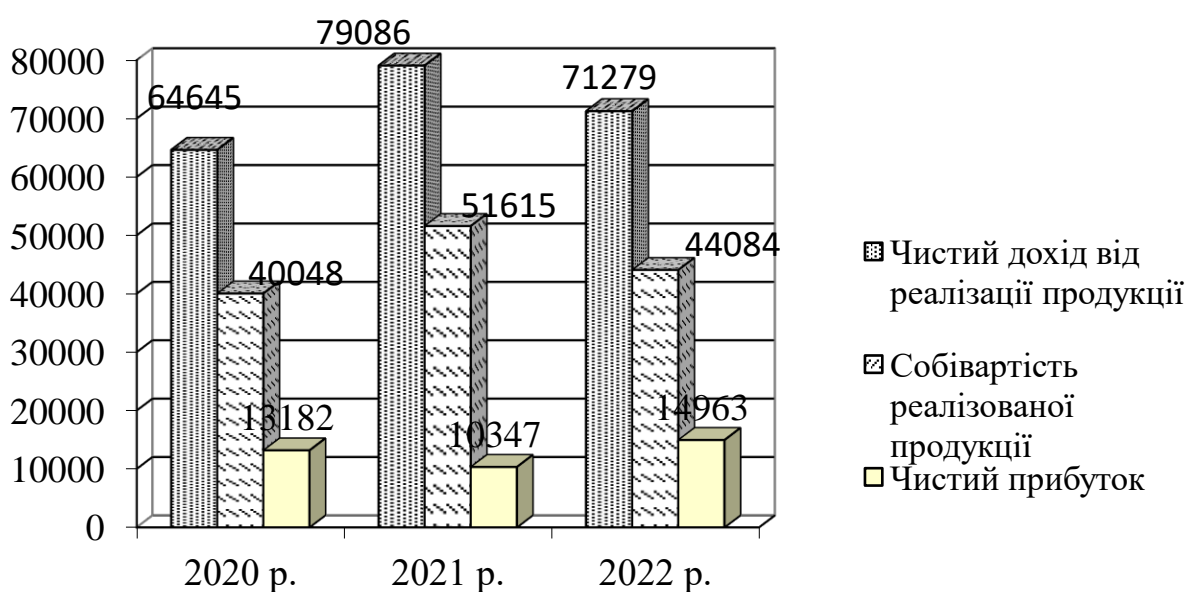

Рис. 2.5. Динаміка основних фінансових результатів ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020-2022 рр.

Можемо спостерігати, що на прибутковість товариства впливають такі фактори, як доходи, так і витрати, тобто вона формується в результаті сукупності певних чинників. На рис. 2.6 представлено відносні показники, зокрема, рентабельність капіталу, реалізації продукції, оборотного капіталу заводу, та власного капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020–2022 рр.

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020–2022 рр. показники рентабельності змінюються аналогічно зміні чистого прибутку. Так у 2021 р. всі представлені показники зменшувалися, а у 2022 р. навпаки збільшувалися.

Можна констатувати, що рівень рентабельності заводу є доволі високий. Так, у 2022 р. рентабельність капіталу має значення - 20,99%, рентабельність реалізації продукції - 23,08%, рентабельність оборотного капіталу - 28,31%, рентабельність власного капіталу - 25,02%.

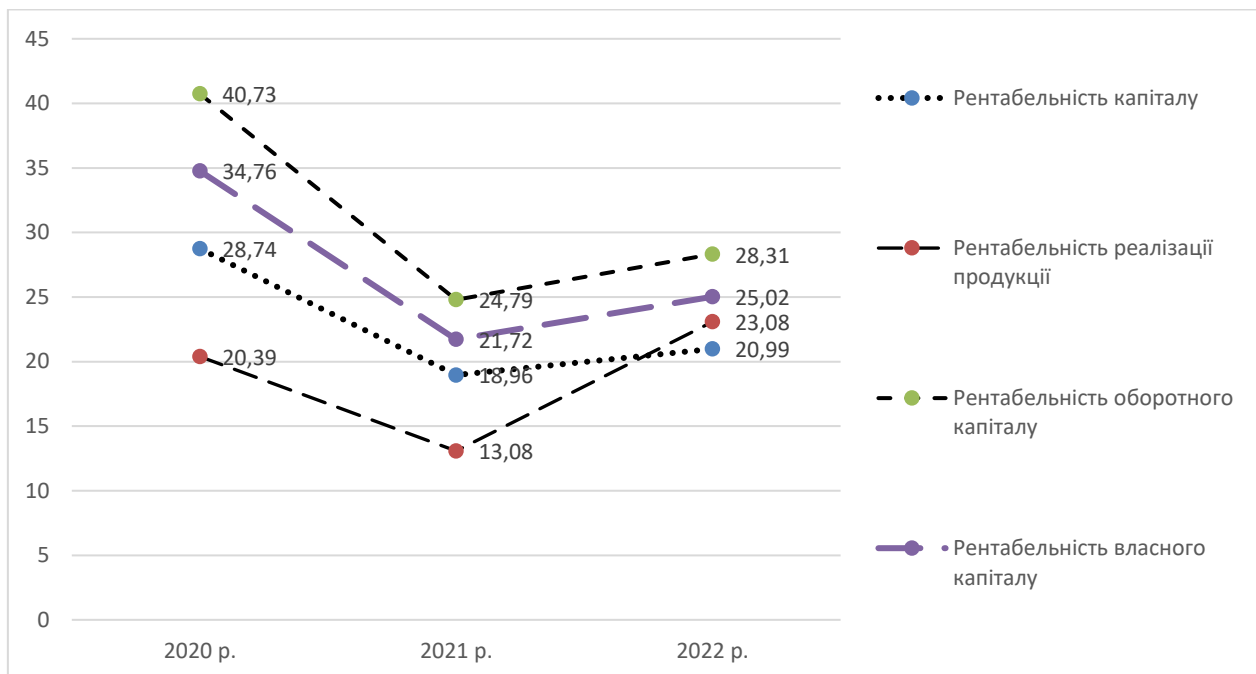

Рис. 2.6. Динаміка рентабельності ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020–2022 рр., %

Ще одним завданням оцінки ефективності діяльності, без якого її не можна вважати повним, є аналіз ділової активності ТДВ «Чернівецький хімічний завод», тобто оцінка швидкості обороту, табл. 2.10.

Ділова активність ТДВ «Чернівецький хімічний завод» знаходиться у стабільному стані. Зокрема, коефіцієнт оборотності капіталу у 2020 р. дорівнював 1,41, у 2021 р. – 1,45, у 2022 р. – 1,1. Це означає, що у 2020 р. тривалість одного обороту капіталу заводу становила 258,98 днів, у 2021 р. – 251,9 днів, у 2022 р. – 331,99 дні. Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2020 р. становив 1,74 обороти, у 2021 р. – 1,79 обороти, у 2022 р. зменшився на 1,35 обороти. Таким чином, тривалість одного обороту оборотного капіталу у 2020 р. становила 209,18 днів, у 2021 р. – 204,29 днів, у 2022 р. – 270,68 дні. Так, як значну частину капіталу заводу становить оборотний капітал, тому і тривалість обороту оборотного капіталу значно не відрізняється від тривалості

обороту його загального капіталу. Якщо аналізувати швидкість погашення дебіторської заборгованості, то період її повернення у 2020 р. становив 25,31 дні, у 2021 р. – 40,74 дні, у 2022р. вона майже не змінилася 40,68 днів. Обсяг кредиторської заборгованості на підприємстві є не великим, тому і тривалість її обороту є не значною: 14,07 дні у 2020 р., 16,31 дні у 2021 р., 23,21 дні у 2022 р.

Таблиця 2.10

Динаміка відносних показників ділової активності
ТДВ «Чернівецький хімічний завод» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення (+,-) 2021 до 2020 рр.	Відхилення (+,-) 2022 до 2021 рр.
Коефіцієнт оборотності капіталу	1,41	1,45	1,10	0,04	-0,35
Тривалість обороту капіталу, дні	258,98	251,90	331,99	-7,08	80,09
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,74	1,79	1,35	0,05	-0,44
Тривалість обороту оборотних активів, дні	209,18	204,29	270,68	-4,89	66,39
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	14,42	8,96	9,02	-5,46	0,06
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні	25,31	40,74	40,48	15,43	-0,26
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	25,94	22,38	15,72	-3,56	-6,66
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, дні	14,07	16,31	23,21	2,24	6,9

Отже, діяльність ТДВ «Чернівецький хімічний завод» є ефективною. У підприємства щорічно зростає власний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку. Це в свою чергу забезпечує йому абсолютну фінансову стійкість. Внаслідок технічних та операційних особливостей повний оборот капіталу підприємства є доволі тривалим, біля 331,9 днів. Рентабельність реалізації продукції заводу у 2022 р. становила 23,08%, рентабельність капіталу – 20,99%.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМКИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД»

3.1. Заходи забезпечення стійкого фінансового стану товариства

В укрупненому аспекті для покращення фінансового стану підприємств будь-якої сфери діяльності необхідно збільшувати суму власного капіталу, підвищувати ефективність управління оборотними активами, покращувати показники фінансової стійкості та платоспроможності, а також забезпечувати оптимальний рівень рентабельності та прибутковості. Розглянемо докладніше основні конкретні заходи для покращення фінансового стану ТОВ «Чернівецький хімічний завод»:

1. Збільшення суми власного капіталу. Власний капітал бере участь у формуванні джерел забезпечення фінансової стійкості та формується за рахунок накопиченого нерозподіленого прибутку, зареєстрованого та додаткового капіталу. У критичному випадку власний капітал може бути збільшений за рахунок додаткових заходів, що передбачають внесення коштів власниками, за рахунок яких буде збільшено суму зареєстрованого капіталу і відповідно, суму власного капіталу. Для збільшення нерозподіленого прибутку важливо збільшувати суму чистого прибутку, який у свою чергу зростає за рахунок доходу від реалізації продукції та об'єктивного збільшення собівартості. В ідеальному варіанті темп приросту собівартості має бути нижчим, ніж темп приросту доходу.

Для збільшення доходу від реалізації продукції ТОВ «Чернівецький хімічний завод» можливі такі варіанти заходів:

- проведення ефективних маркетингових програм у вигляді знижок, акцій, зміна цінової політики, покращення якості сервісу та додаткових послуг;

- введення в асортимент нових видів продукції або збільшення обсягу

товарів, за якими спостерігається найбільший приріст, тобто за затребуваними асортиментними групами;

- вилучення з асортиментного переліку неліквідних груп продукції, які не приносять належного обсягу доходу від реалізації продукції, але «заморожують» капітал [1, с. 194].

2. Підвищення ефективності управління оборотним капіталом, що передбачає такі заходи:

- зниження суми запасів за рахунок ефективної збутової політики (знижки, акції, ефективні рекламні заходи, додаткові послуги, покращення сервісу);

- зниження суми дебіторської заборгованості за рахунок надання знижки за дострокове погашення, оптимізації кредитної політики та (незначна частка товарів та послуг, що відпускаються на виплату), збільшення кількості числа угод із передоплатою;

«За рахунок цих заходів збільшуватиме сума грошових коштів, що дозволить забезпечити зростання показників платоспроможності»[3, с. 31].

3. Поліпшення показників ліквідності та платоспроможності товариства. В рамках цих заходів необхідно збільшувати суму оборотного капіталу та знижувати суму короткострокових зобов'язань.

У процесі поліпшення показників фінансової стійкості ТОВ «Чернівецький хімічний завод» беруть участь такі елементи фінансового стану:

- забезпечення фінансової рівноваги (перевищення частки власного капіталу над позиковим капіталом);

- зростання власного капіталу (збільшення сум капіталу та резервів) [5, с. 345].

Для забезпечення фінансової рівноваги необхідно і в подальшому забезпечити:

- ліквідність балансу (перевищення оборотних активів над кредиторською заборгованістю та перевищення суми капіталу та резервів над

необоротними активами);

- збільшення показників ліквідності (зростання оборотних активів, грошових коштів та зниження суми кредиторської заборгованості);

- забезпечення позитивного грошового потоку (перевищення суми отриманих коштів над сумою витрачених коштів на забезпечення поточної діяльності);

- збільшення прибутку;

- забезпечення зростання рентабельності (рентабельності реалізації продукції, капіталу та власного капіталу);

- прискорення оборотності активів (зростання коефіцієнта оборотності на фоні зниження терміну оборотності в днях) [2, с. 211].

Для збільшення суми оборотного капіталу, як уже зазначено раніше, необхідно збільшувати дохід від реалізації продукції, знижувати суму неліквідних запасів, збільшувати зростання оборотності дебіторської заборгованості та запасів, що дозволить забезпечити зростання суми коштів [4, с. 293].

Для зниження короткострокових зобов'язань необхідно звернути увагу на короткострокові позики і за можливістю знайти їм заміну. Наприклад, короткострокові позики надаються під більший відсоток, ніж довгострокові кредити або різні види фінансування процесів придбання основних засобів (лізинг). За рахунок вибору найбільш оптимального варіанта корпоративного кредитування підприємства знижує суму відсотків до сплати та збільшує суму прибутку. В результаті буде збільшено обсяг власного капіталу і, відповідно, зростуть показники фінансової стійкості та ліквідності балансу.

Для зниження кредиторської заборгованості необхідно використовувати процеси бюджетування для формування плану погашення кредиторської заборгованості лише за термінами її виникнення. Але і з урахуванням ймовірності штрафних санкцій, які негативно впливають на суму грошових коштів. Платоспроможність забезпечується за рахунок оптимального співвідношення суми оборотних коштів та суми короткострокових

зобов'язань.

4. Зростання рентабельності. Для збільшення рентабельності реалізації продукції важливо збільшувати суму доходу та прибутку, виявляти резерви зниження виробничої собівартості, операційних та фінансових витрат. Необхідно звернути увагу на транспортні витрати, витрати на рекламу. Виявити менш ефективні рекламні інструменти та забезпечити зниження ймовірності псування товарів під час транспортування. У результаті зниження собівартості буде забезпечено при зростанні рентабельності витрат.

Для збільшення рентабельності активів та власного капіталу необхідно забезпечити зростання чистого прибутку та всіх показників активів, які формуються за рахунок ефективного управління оборотними активами та зобов'язаннями.

Таким чином, для покращення фінансового стану ТОВ «Чернівецький хімічний завод» необхідно і в подальшому забезпечувати зростання власного капіталу, рівень оборотності оборотних активів, знижувати суму запасів та дебіторську заборгованість, суму короткострокових позик та кредиторську заборгованість, забезпечувати приріст доходу з одночасним об'єктивним зниженням собівартості, що в результаті забезпечить зростання прибутку та рентабельності діяльності підприємства.

3.2. Моніторинг фінансового стану підприємства для забезпечення його стійкого розвитку

У фінансовому менеджменті підприємства традиційно важливу роль відіграють постійний контроль та аналіз основних фінансових параметрів діяльності, які акумульовані в понятті фінансового стану. Не випадково за результатами опитування фінансових менеджерів підприємств у рейтингу їх функцій у сучасних умовах пріоритетні позиції займає фінансовий аналіз діяльності підприємств [43, с. 61-62]. У сучасній науковій та прикладній

літературі широко представлені різні підходи до формування методики аналізу фінансового стану.

У той же час у використанні даного інструмента для цілей систематичного моніторингу має місце низка проблем. Так, найчастіше фінансовий аналіз зводиться до розрахунку стандартних фінансових коефіцієнтів без смислової прив'язки до цілей і завдань фінансового менеджменту конкретного підприємства. Найчастіше результати фінансового аналізу ґрунтуються лише на зовнішній бухгалтерській звітності, яка не орієнтована на внутрішній менеджмент, може бути спотворена як з суб'єктивних, так і з об'єктивних причин. Ще одна проблема полягає у відсутності бази галузевих нормативів фінансових коефіцієнтів (у зарубіжних країнах рейтингові агенції розробляють і регулярно публікують аналогічні нормативи). Відсутні також узагальнення досвіду та рекомендації щодо найбільш ефективних форм організації аналітичної роботи у складі фінансової служби. Як наслідок, фінансово-аналітична робота на українських підприємствах іноді набуває формального характер, знижуючи результативність та якість управлінських фінансових рішень.

Розуміючи під моніторингом фінансового стану регулярну функцію фінансового менеджменту з оцінки (аналізу) наявності, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства, сформулюємо загальні вимоги до методики його проведення на ТДВ «Чернівецький хімічний завод»:

- періодичність проведення має бути кратній внутрішньому циклу фінансового управління (планування, обліку, контролю);
- необхідно забезпечити прийнятну трудомісткість та оперативність у проведенні моніторингу;
- за результатами моніторингу має бути отримана об'єктивна, комплексна картина фінансового стану підприємства.

Перелічені вимоги визначають необхідність і доцільність формування методики моніторингу на базі експрес аналізу фінансового стану підприємства. Особливістю експрес-аналізу є те, що, незважаючи на діапазон

прийомів фінансового аналізу, він переважно заснований на використанні коефіцієнтного методу. Тобто передбачає розрахунок невеликої кількості ключових фінансових індикаторів, які забезпечують об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства, фінансової результативності його діяльності. Однією з основних проблем практичного застосування експрес-діагностики є вибір фінансових показників як за кількістю, так і за складом. Очевидно, що при цьому мають бути враховані певні обмеження, а саме:

- відповідність економічного змісту вибраних кількісних індикаторів цілям фінансового менеджменту;
- необхідність та достатність кількості індикаторів;
- у разі використання моделі рейтингу: несуперечність системи індикаторів обраної методики розрахунку інтегрального показника та рейтингу.

У практиці фінансового аналізу в більшості випадків це розраховані на основі даних фінансової звітності похідні показники, до яких пред'являються такі вимоги:

1. Фінансові коефіцієнти мають бути максимально інформативними та давати цілісну картину фінансового стану підприємства.
2. Для всіх показників мають бути вказані числові нормативи мінімального задовільного рівня або діапазону змін.
3. У разі розрахунку рейтингу фінансового стану (для моніторингу у часі) фінансові коефіцієнти повинні мати однакову спрямованість (позитивну або негативну кореляцію) [44].

Виходячи з накопиченого досвіду експрес аналізу, можна визначити як суттєву інформацію наступні аспекти фінансового стану:

- ліквідність і платоспроможність,
- фінансова стійкість,
- ділова активність та ефективність,
- фінансова результативність.

Наповнення зазначених груп коефіцієнтами варіює в середньому від 2

до 6 показників. Фахівцями запропоновано і практикою проведення аналізу апробовано різні варіанти складу цих груп. У контексті тимчасового фактору в управлінні фінансами підприємства доцільно виділити наступні часові інтервали проведення моніторингу фінансового стану: оперативний (щотижня), поточний (щомісячно), стратегічний (щоквартально).

Накладення тимчасових інтервалів на систему коефіцієнтів зумовлено такими результатами. По-перше, деталізація інтервалів контролю та аналізу об'єктивно призводить до розширення числа контрольних-оцінних показників. Так, у оперативному моніторингу неможливо використати показники рентабельності, але їх з успіхом можуть замінити показники чистого грошового потоку, касових розривів та ін. По-друге, вибір показників у розрізі часових періодів значною мірою визначається наявністю інформаційної бази для їхнього розрахунку. На сьогодні це одна з найбільш суттєвих проблем, що перешкоджають оперативному та поточному моніторингу стану підприємства за будь-яким напрямом. Показники моніторингу фінансового стану повинні розраховуватися за даними бухгалтерської звітності або (для цілей внутрішнього управління) за даними фінансового бюджету. Однак періодичність складання зовнішньої звітності (поквартально наростаючим підсумком) обмежує можливості її використання з метою оперативного фінансового управління. Фінансові бюджети, залежно від встановлених в організації регламентів, можуть формуватися щомісячно. Впровадження автоматизованих інформаційних систем рівня BAS та аналогічних їм забезпечує ведення бухгалтерського та управлінського обліку, а також формування звітності в режимі реального часу. Але на сьогоднішній день – це скоріше виключення, ніж правило. І, нарешті, як коментар щодо стратегічного аспекту моніторингу слід зазначити, що його назва визначається не періодом, а призначенням даного аналізу, яке полягає в контролі та оцінці відповідності досягнутих фінансових параметрів організації її стратегічним цілям.

Найбільш ретельному контролю зі сторони фінансового менеджменту традиційно підлягають ризики втрати платоспроможності. Внаслідок чого

система фінансових коефіцієнтів може бути розширена за рахунок додаткових критеріїв. Так, на наш погляд, підлягають постійному моніторингу наявність та рівень простроченої кредиторської та дебіторської заборгованостей, співвідношення тривалості обігу дебіторської та кредиторської заборгованостей. У деяких галузевих методиках контролюється співвідношення кредиторської заборгованості та доходу від реалізації продукції, частка кредиторської заборгованості в сукупних пасивах. Зазначимо також, що при проведенні оцінки ефективності бізнесу, якості економічного зростання інформативним критерієм є система нерівностей, що отримала назву «Золоте правило економіки підприємства»[17].

$$T_{пр} > T_{чд} > T_{к} > 100\%$$

Де $T_{пр}$, $T_{д}$, $T_{к}$ - темпи зростання відповідно прибутку до оподаткування, чистого доходу від реалізації, капіталу підприємства. Наведена вище нерівність означає наступне:

- прибуток збільшується вищими темпами порівняно зі зростанням обсягу продажів продукції внаслідок відносного зниження витрат виробництва та обігу;
- обсяг продажів зростає вищими темпами порівняно зі збільшенням активів (капіталу), тобто ресурси підприємства використовуються ефективніше;
- економічний потенціал підприємства зростає порівняно з попереднім періодом.

Таким чином, накладення тимчасового та смислового аспектів дозволяє сформулювати диференційовану за періодами моніторингу модель наповнення груп фінансовими показниками (таблиця 2).

На хімічному заводі доцільно встановити критеріальні обмеження наведених вище за показники. Оскільки по ряду з них є рекомендовані та апробовані практикою фінансового аналізу нормативи, слід звернути увагу на можливість їх коригування з урахуванням галузевої специфіки бізнесу та особливостей фінансової політики цього підприємства.

Таблиця 3.1.

Система показників моніторингу фінансового стану підприємства

№ п/п	Вид моніторингу фінансового стану	Група показників			
		Ліквідність та платоспроможність	Фінансова стійкість	Ділова активність	Фінансова результативність
1	Оперативний моніторинг (щотижнево)	1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності. 2. Наявність та рівень простроченої кредиторської заборгованості. 3. Наявність та рівень неоплачених вчасно кредитів. 4. Наявність та рівень простроченої дебіторської заборгованості.	1. Частота касових розривів	1. Темп зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей. 2. Співвідношення умов відстрочення платежу за дебіторською та кредиторською за обов'язками	1. Чистий грошовий потік за поточною діяльністю
2	Поточний моніторинг (щомісячно)	1. Коефіцієнт термінової ліквідності. 2. Співвідношення кредиторської заборгованості та чистого доходу від реалізації продукції	1. Співвідношення позикових та власних коштів. 2. Коефіцієнт довгострокового залучення коштів. 3. Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1. Темп зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей. 2. Співвідношення про тривалість обертання дебіторської та кредиторської заборгованості	1. Чистий грошовий потік за поточною діяльністю. 2. Сукупний чистий грошовий потік. 3. Показники (темперосту) ресурсовіддачі (капіталовіддача основних засобів, матеріаловіддача, продуктивність праці та ін.)
3	Стратегічний моніторинг (щоквартально)	1. Коефіцієнт поточної ліквідності. 2. Коефіцієнт термінової ліквідності	1. Співвідношення позикових та власних коштів. 2. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу. 3. Коефіцієнт автономії. 4. Коефіцієнт забезпеченості власного оборотного капіталу	1. Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу. 2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1. Рентабельність активів. 2. Рентабельність власного капіталу. 3. Рентабельність чистих активів за чистим прибутком. 4. Рентабельність реалізації продукції. 5. Рентабельність продукції. 6. «Золоте правило економіки підприємства»

Запропонований підхід до проведення моніторингу фінансового стану не виключає розрахунку рейтингу для оцінки фінансового стану підприємства у поступовій динаміці. Однак у контексті розглянутих показників цей розрахунок доцільно робити лише у рамках стратегічного моніторингу, оскільки делегована на цей рівень система фінансових індикаторів найбільш адаптована до рейтингової оцінки. Вибір способу розрахунку рейтингу потребує спеціального розгляду.

Отже активне застосування ефективного фінансового моніторингу сприятимуть підвищенню якості та оперативності фінансового менеджменту та підвищення результативності діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

ВИСНОВКИ

Ключовою характеристикою діяльності підприємств, що працюють у сучасних умовах є їх фінансовий стан, а його постійна оцінка – це запорука стійкості та успіху підприємств. Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Тому на нього впливають успіхи та невдачі всіх видів діяльності підприємства.

Проаналізувавши поняття «фінансовий стан підприємства» в наукових економічних працях можна виділити такі сутнісні характеристики поняття фінансового стану підприємства:

- являє собою якісну характеристику діяльності підприємства,
- є об'єктом фінансового управління підприємства
- є результатом фінансово-господарської діяльності підприємства,
- відображає стан забезпеченості фінансовими ресурсами, необхідними для функціонування підприємства, доцільність їх розміщення та ефективність використання;
- вимірюється комплексом показників, які характеризують результати діяльності підприємства на даний час і визначає його перспективи розвитку у майбутньому.

Для оцінки фінансового стану підприємства використовується система показників, що тим чи іншим чином характеризують здатність підприємства самостійно фінансувати свою діяльність і своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями.

Оцінка фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод» засвідчила, що впродовж 2020-2022 років структура джерел капіталу була стабільна і майже не змінювалася. У ній значно переважає власний капітал, частка якого трохи більше 90%.

Власний капітал хімічного заводу має тенденцію постійного росту Це відбувається за рахунок зростанням нерозподіленого прибутку з 45686 тис. грн. у 2020 р. до 63774 тис. грн. у 2022 р. Величина зареєстрованого та

резервного капіталу впродовж 2020-2022 рр. не змінювалася і становила 1474 тис. грн. і 485 тис. грн. відповідно.

У той же час, позиковий капітал, як ми бачимо, також зростає. У 2020 р. товариство отримало цільове фінансування у розмірі 84 тис. грн. У 2020 р. та у 2022 р. підприємство отримало кредити у сумі 500 тис. грн. та 1000 тис. грн. відповідно. Поточна кредиторська заборгованість товариства за товари роботи послуги у 2020 році дорівнювала 583 тис. грн., у 2021 році зросла вже до 1336 тис. грн., а у 2022 р. зменшилася до 961 тис. грн. Також впродовж 2020-2022 років має місце зростання інших видів поточної заборгованості, зокрема за розрахунками за виданими авансами, з бюджетом, зі страхування, з оплати праці, з учасниками. У складі поточних зобов'язань заводу є поточні забезпечення, величина яких постійно змінюється.

Активи підприємства як і його капітал зростають, у 2021 р. зросли на 13,57%, у 2022 р. зросли на 23,37%. Необоротні активи підприємства переважно представляють основні засоби. Коефіцієнт зносу у 2020-2022 рр. дорівнює 0,64, 0,67 та 0,61 відповідно. Тобто основні засоби зношені на кінець 2022 р. на 61%.

Найбільша частка активів підприємства припадає на оборотні активи. У 2021 році вони зросли на 12,13%, у 2022 р. на 25,93 %. У 2022 році структура оборотних активів виглядала таким чином: 41,39% займали запаси, 1,92% - дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, 4,11% дебіторська заборгованість за розрахунками та грошові кошти сягають розміру 51,26%.

Повноцінна оцінка фінансового стану підприємства не можлива без аналізу ліквідності та платоспроможності. У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» всі чотири умови ліквідності виконуються, тобто його баланс є абсолютно ліквідним впродовж 2020-2022 років дослідження, і є перспективи покращення ліквідності балансу у майбутньому. Значення відносних показників ліквідності є доволі високим.

Оцінка фінансової стійкості здійснюється за двома напрямками. Перший передбачає визначення типу фінансової стійкості підприємства, другий -

розрахунок відносних показників, які характеризують рівень фінансової стійкості підприємства. ТДВ «Чернівецький хімічний завод» в основному розраховує на власні фінансові ресурси. Тому навіть за великого обсягу запасів, фінансова стійкість підприємства абсолютна.

Внаслідок переважання у складі джерел формування капіталу ТДВ «Чернівецький хімічний завод» власного, розраховані показники фінансової стійкості засвідчують високий рівень фінансової стійкості. Зокрема, коефіцієнт автономії дорівнює 0,92-0,93 впродовж 2020-2022 рр. І в свою чергу, коефіцієнт фінансової залежності має низьке значення 1,07-1,09. Коефіцієнт фінансової стабільності зменшується з 13,76 у 2020 р. до 11,18 у 2022 р. , хоча його значення є досить високе. Коефіцієнт фінансового ризику спостерігається на рівні 0,7-0,09.

Значення коефіцієнта мобільності хімічного заводу 4,16-4,64, так як у структурі активів переважають оборотні активи. Коефіцієнт маневреності власного капіталу товариства є доволі високим 0,79-0,81.

У свою чергу, коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом запасів є високим, хоча у 2022 р. спостерігається зменшення до 2,17.

Таким чином, у ТДВ «Чернівецький хімічний завод» спостерігається така структура активів та пасивів, за якої забезпечується високий рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Чистий дохід від реалізації продукції заводу у 2021 р. збільшився на 22,34%, у 2022 р. вже зменшився на 9,87%. Собівартість реалізованої продукції товариства має схожу тенденцію як і зміни чистого доходу

У 2021 р. внаслідок зростання таких показників, як собівартості продукції, адміністративних витрат та витрат на збут, інші операційних витрат, чистий прибуток товариства зменшився на 21,51%. Водночас у 2022 р. спостерігається інша тенденція, а саме зростання чистого прибутку на 44,61%.

У ТДВ «Чернівецький хімічний завод» у 2020–2022 рр. показники рентабельності змінюються аналогічно зміні чистого прибутку. Так у 2022 р.

всі представлені показники зменшувалися, а у 2022 р. навпаки збільшувалися. Можна констатувати, що рівень рентабельності заводу є доволі високий. Так, у 2022 р. рентабельність капіталу має значення - 20,99%, рентабельність реалізації продукції - 23,08%, рентабельність оборотного капіталу - 28,31%, рентабельність власного капіталу - 25,02%.

Ділова активність ТДВ «Чернівецький хімічний завод» знаходиться у стабільному стані. Зокрема, коефіцієнт оборотності капіталу у 2020 р. дорівнював 1,41, у 2021 р. – 1,45, у 2022 р. – 1,1. Це означає, що у 2020 р. тривалість одного обороту капіталу заводу становила 258,98 днів, у 2021 р. – 251,9 днів, у 2022 р. – 331,99 дні.

Для покращення фінансового стану підприємства необхідно збільшувати суму власного капіталу, підвищувати ефективність управління оборотними активами, покращувати показники фінансової стійкості та платоспроможності, а також забезпечувати оптимальний рівень рентабельності та прибутковості. Розглянемо докладніше основні конкретні заходи для покращення фінансового стану ТОВ «Чернівецький хімічний завод»:

1. Збільшення суми власного капіталу за рахунок накопиченого нерозподіленого прибутку.

2. Підвищення ефективності управління оборотним капіталом, що передбачає такі заходи:

- зниження суми запасів за рахунок ефективної збутової політики (знижки, акції, ефективні рекламні заходи, додаткові послуги, покращення сервісу);

– зниження суми дебіторської заборгованості за рахунок надання знижки за дострокове погашення, оптимізації кредитної політики та (незначна частка товарів та послуг, що відпускаються на виплату), збільшення кількості числа угод із передоплатою;

3. Поліпшення показників ліквідності та платоспроможності товариства. В рамках цих заходів необхідно збільшувати суму оборотного капіталу та

знижувати суму короткострокових зобов'язань.

4. Зростання рентабельності. Для збільшення рентабельності реалізації продукції важливо збільшувати суму доходу та прибутку, виявляти резерви зниження виробничої собівартості, операційних та фінансових витрат. Необхідно звернути увагу на транспортні витрати, витрати на рекламу. Виявити менш ефективні рекламні інструменти та забезпечити зниження ймовірності псування товарів під час транспортування. У результаті зниження собівартості буде забезпечено при зростанні рентабельності витрат.

Таким чином, для покращення фінансового стану ТОВ «Чернівецький хімічний завод» необхідно і в подальшому забезпечувати зростання власного капіталу, рівень оборотності оборотних активів, знижувати суму запасів та дебіторську заборгованість, суму короткострокових позик та кредиторську заборгованість, забезпечувати приріст доходу з одночасним об'єктивним зниженням собівартості, що в результаті забезпечить зростання прибутку та рентабельності діяльності підприємства.

Відзначимо, що активне застосування ефективного фінансового моніторингу сприятимуть підвищенню якості та оперативності фінансового менеджменту у забезпеченні стійкості фінансового стану та підвищення результативності діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Список використаних джерел

1. Болюх М. А. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ. К. : КНЕУ, 2008. 344 с.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2010. 352 с.
3. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посібник, 2-ге вид. К.: КНЕУ, 2014. 592 с.
4. Бланк І. А. Основы финансового менеджмента. Т. 2. – К.: Ника-Центр, 2007. 487 с.
5. Гадзевич О. І. Основы економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств. К. : Кондор, 2007. 180 с.
6. Головка В. І. Фінансово – економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека / В. І. Головка, В. А. Мінченко, В. М. Шарманська. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 446 с.
7. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.08.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
8. Дем'яненко М.Я., Лузан Ю.Я. та ін. Фінансовий словник-довідник/ за редакцією Дем'яненка М.Я. К.: ІАЕУААН, 2005. 507 с.
9. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник К. : Знання, 2007. 1072 с.
10. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3-тє вид. випр. та допов. К.: Знання, 2004. 294 с.
11. Запатріна І. Лебеда Т. Житлово-комунальне господарство: перспективи реформування // Економіка України. 2012. № 10. С. 34—44.
12. Зятковський І. В. Зятковська Л. І., Романів М. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Чернівці : Золоті литаври, 2007. 274 с.
13. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999. Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

- 14.Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни К. : КНЕУ, 2006. 302 с.
- 15.Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства *Економіка держави*. 2010. № 1. С. 61–62.
- 16.Касич А.О., Хіміч І. Г. Методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства *Бізнес Інформ*. 2012. № 12. С. 176–179.
- 17.Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування/ укладач: Ткаченко І.П. Кам'янське, ДДТУ, 2019 р. 223 с.
- 18.Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. К.: Знання, КОО, 2006. – 378 с.
- 19.Котляр М. Л. Оцінка фінансової стійкості підприємства//Фінанси України.2005. № 1. С. 113-117.
- 20.Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Х.: Фактор, 2015. 784с.
- 21.Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304с.
- 22.Мартюшева Л. С., Меренкова Л. О. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. Х. : ХНЕУ, 2008. 218 с.
- 23.Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства *Економіка, фінанси, право*. К, 2009. № 7. С. 26–29.
- 24.Мацьків В. В. Фінансовий механізм забезпечення розвитку підприємств Інноваційна економіка. 2013. –№11. С. 194 – 199.
- 25.Методика аналізу фінансово-господарської діяльності державного сектору економіки, затверджена наказом Міністерством фінансів України 14.02.2006 № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>
- 26.Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. №433. URL:

- http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
27. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової адміністрації України від 27.01.1998 р. № 759/10/20-2117.: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
  28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73
  29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" (П(С)БО 15) затверджено наказом Мінфіну від 29 листопада 1999 року № 290. URL: <https://zakon.help/law/290/>
  30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" (П(С)БО 16) затверджено наказом Мінфіну від 31 грудня 1999 року № 318 URL: <https://zakon.help/law/318/>
  31. Приходько Н.І. Поняття фінансового стану підприємства: деякі аспекти його визначення ФІП ФІП PSE, 2010, т. 8, № 2, vol. 8, №. 2. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/98878/13-Prikhodko.pdf?sequence=1>
  32. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: Наказ Агентства з питань, запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.1998 р. № 22. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
  33. Про затвердження положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
  34. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб.– 2-ге вид., випр. і доп. К.: Знання, 2005. 662 с.
  35. Селівестрова Л., Скрипник О. Фінансовий аналіз. навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2019 р. 274 с.

36. Титаренко О. С. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства
Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. № 3 (54).
2012. С. 177 – 181. URL:
[http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/419/public/419-1419-1-
PB.pdf](http://journal.puet.edu.ua/files/journals/1/articles/419/public/419-1419-1-PB.pdf)
37. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посібник. К.: Кондор.
2005. 400 с.
38. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.:
ЦУЛ, 2009. 320 с.
39. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б.
Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
40. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д.
Буряк та ін., Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 6-те вид.,
перероб. та допов. К.: КНЕУ. 2006. 552 с.
41. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч.-метод. посіб. для
самоств. вивч. дисц. / за заг. ред. О. О. Терещенка. К. : КНЕУ, 2006. 312 с.
42. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ укл.: Н. Л. Марусяк. Чернівці: Чернівець.
нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.
43. Фінансовий менеджмент: підручник / Під кер. А.М. Поддєрьогіна. К. :
КНЕУ, 2005. 536 с.
44. Чупіс Л. В. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища
підприємства : наук.-метод. вид. / за ред. д. е. н., проф. Л. В. Чупіс. Суми :
Довкілля, 2001. 404 с.

Анотація

Чорней Н. О. Фінансовий стан підприємства, напрямки його поліпшення. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2023.

У кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні та практичні аспекти фінансового стану підприємства. Розглянуто сутність фінансового стану та показники його оцінки. Надано фінансово-економічну характеристику діяльності ТДВ «Чернівецький хімічний завод», здійснено аналіз ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та ефективності діяльності підприємства. Визначено напрямки поліпшення фінансового стану ТДВ «Чернівецький хімічний завод».

Ключові слова: фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність, фінансова стійкість, прибутковість, ділова активність.

Summary

Chorney N. O. Financial condition of the enterprise, directions for its improvement. - Manuscript. Qualification work for obtaining the first level of higher education «bachelor» in specialty 072 «Finance, banking and insurance». Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2023.

The theoretical and practical aspects of the company's financial condition are disclosed in the qualification work. The essence of the financial state and indicators of its assessment are considered. The financial and economic characteristics of the activity of ALC «Chernivtsi khimichniy zavod» were provided, the analysis of liquidity, solvency, financial stability, business activity and efficiency of the enterprise was carried out. The directions for improving the financial condition of the ALC «Chernivtsi khimichniy zavod» have been determined.

Keywords: financial condition, solvency, liquidity, financial stability, profitability, business activity.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Н. О. Чорней
(підпис)